

Na osnovu člana 41. stav 3. i stav 10. Poslovnika Vlade („Službeni glasnik RS”, br. 61/06 - prečišćen tekst, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 i 8/19 - dr.propis), na predlog Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo), Odbor za pravni sistem i državne organe Vlade Republike Srbije na 33. sednici, održanoj 23. juna 2021. godine, doneo je Zaključak 05 Broj: 56-5799/2021 kojim se održuje sprovođenje javne rasprave u Republici Srbiji o Predlogu akcionog plana za period 2021-2022. godine za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022 (u daljem tekstu: Predlog akcionog plana).

Navedenim Zaključkom utvrđen je i Program javne rasprave o Predlogu akcionog plana.

I OPŠTI PODACI

Javna rasprava o Predlogu akcionog plana realizovana je u skladu sa utvrđenim Programom, u periodu od 24. juna do 14. jula 2021. godine, za predstavnike državnih organa, institucija, međunarodnih organizacija, udruženja građana i drugih predstavnika civilnog društva, stručne javnosti, kao i druge zainteresovane strane.

Tekst Predloga akcionog plana je postavljen na internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova (www.mup.gov.rs) i na Portalu eUprava (www.euprava.gov.rs) i zainteresovana javnost je pozvana da u naznačenom roku dostavi sugestije, predloge, inicijative i komentare.

Predloge, sugestije, inicijative i komentare zainteresovane strane su mogle da dostave elektronskim putem na adresu: natco@mup.gov.rs ili poštom na adresu: Ministarstvo unutrašnjih poslova, Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 2, popunjavanjem Formulara za dostavljanje predloga i sugestija.

Na Javni poziv Ministarstvu su dostavljeni u predviđenom roku komentari Pravosudne akademije, Zaštitnika građana, organizacije civilnog društva IBSSA - Biro za borbu protiv trgovine ljudima iz Beograda, Udruženja građana za borbu protiv trgovine ljudima i svih oblika rodno zasnovanog nasilja nad ženama – Atina iz Beograda i organizacije civilnog društva Akcija protiv trgovine ljudima – ASTRA iz Beograda.

II ANALIZA I MIŠLJENJA I KOMENTARA PRISTIGLIH TOKOM JAVNE RASPRAVE

Pravosudna akademija dostavila je načelne i primedbe u pojedinostima na predlog akcionog plana.

Načelne primedbe

Predložena je dopuna posebnog cilja 3. i to: dopuna Mere 3.1. „Praćenje primene međunarodnih standarda u praksi u cilju unapređenja postupanja policije, javnog tužilaštva i suda“ (jedna aktivnost) i mere 3.2. „Unapređenje kapaciteta policije, tužilaštva i sudova“ (dve aktivnosti). Predložene aktivnosti Pravosudna akademija bi realizovala u partnerstvu sa International Rescue Committee (IRC), Institutom za kriminološka i sociološka istraživanja i NVO ASTRA u okviru projekta Prava deteta u Srbiji – Unapređivanje položaja dece u pravosudnom sistemu Republike Srbije, finansiranog iz donacija Evropske komisije kroz Program Prava, jednakost i državljanstvo (referentni broj: 878485 – CRIS). Načelne primedbe su

delimično prihvaćene, tako što su predložene aktivnosti formulisane u okviru posebnog cilja 5. koji se odnosi na zaštitu dece.

Primedbe u pojedinostima

Predloženo je da se propiše nova mera u okviru cilja 3. koja bi glasila: „Praćenje primene međunarodnih standarda u praksi u cilju unapređenja postupanja policije, javnog tužilaštva i suda“, a koja bi sadržala aktivnost sa sledećim tekstom: „Praćenje pojedinačnog i sistemskog poštovanja pravnog okvira Pravosuđa po meri deteta (PMD) u slučajevima trgovine ljudima i izrada izveštaja“. Navedeni predlog nije prihvaćen jer je praćenje primene međunarodnih standarda i izrada izveštaja redovna aktivnost Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog i drugih državnih organa.

Predloženo je da se propiše nova aktivnost u meri 3.2. koja bi glasila „Razvijanje Priručnika za obuku profesionalaca o Pravosuđu po meri deteta (PMD) u slučajevima trgovine decom“. Navedeni predlog je prihvaćen, ali je svrstan u poseban cilj 5. koji se odnosi na zaštitu dece i meru 5.1: „Unapređivanje kompetencija državnih službenika i zaposlenih koji mogu doći u kontakt sa decom žrtvama“.

Predloženo je da se propiše nova aktivnost u meri 3.2. koja bi glasila „Trening za trenere (ToT) za korišćenje Priručnika za obuku profesionalaca o Pravosuđu po meri deteta (PMD) u slučajevima trgovine ljudima i pripadajućih alata, i pružanje stalne tehničke podrške tokom izvođenja daljih obuka“. Navedeni predlog je prihvaćen, ali je svrstan u poseban cilj 5. koji se odnosi na zaštitu dece i meru 5.1: „Unapređivanje kompetencija državnih službenika i zaposlenih koji mogu doći u kontakt sa decom žrtvama“.

Zaštitnik građana dostavio je načelne i primedbe u pojedinostima na predlog akcionog plana.

Načelne primedbe

Zaštitnik građana dostavio je mišljenje da, kao nezavisni i samostalni državni organ, koji u skladu sa članom 1. Zakona o Zaštitniku građana (Službeni glasnik RS“ br. 79/2005 i 54/2007) štiti prava građana i kontroliše rad organa državne uprave, kao i drugih organa i organizacija, preduzeća i ustanova kojima su poverena javna ovlašćenja, starajući se o zaštiti i unapređenju ljudskih i manjinskih sloboda i prava, izražava saglasnost da u Predlogu akcionog plana za period 2021-2022. godine za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022, budu sadržane aktivnosti kojima se predviđa da Zaštitnik građana obavlja poslove nacionalnog izvestioca u oblasti trgovine ljudima i odgovarajući pokazatelji sa tim u vezi, ali i da ima određene sugestije za izmenu i dopunu postojećih formulacija kao i propisivanje novih aktivnosti i pratećih pokazatelja, u cilju postizanja većeg kvaliteta i preciznosti ovog strateškog dokumenta.

U nacrtu novog Zakona o Zaštitniku građana koji je u proceduri i čije usvajanje se očekuje, predviđeno je da Zaštitnik građana obavlja poslove nacionalnog izvestioca u oblasti

trgovine ljudima, shodno Zakonu o potvrđivanju Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori“ broj 19/09).

Član 29. Zakona o potvrđivanju Konvencije SE o borbi protiv trgovine ljudima sadrži odredbu po kojoj svaka strana ugovornica treba da razmotri mogućnost imenovanja nacionalnih izvestilaca ili drugih mehanizama za nadgledanje aktivnosti državnih institucija u borbi protiv trgovine ljudima i primene zahteva koje postavlja nacionalno zakonodavstvo.

Revidiranim Akcionim planom za pregovaračko Poglavlje 24 iz jula meseca 2020. godine pod tačkom 6.2 (broj 6.2.8.13) Borba protiv organizovanog kriminala, utvrđena je sledeća aktivnost: „Imenovanje nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima u instituciji Zaštitnika građana „ a kao pokazatelj rezultata se navodi: „Usvojen zakon o Zaštitniku građana. Uspostavljeni kapaciteti Kancelarije Zaštitnika građana za nezavisno nadgledanje u borbi protiv trgovine ljudima, posebno sa fokusom na prava žrtava trgovine ljudima i zaštitu ljudskih prava“

Mišljenje Zaštitnika građana je prihvaćeno i izmene su unete u tekst.

Primedbe u pojedinostima

Zaštitnik građana predložio je sledeće izmene:

Kod posebnog cilja 1. potrebno je kod trećeg pokazatelja: „Uspostavljen nezavisni monitoring aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima“ izmeniti izvor provere tako da glasi: „Prvi tematski izveštaj Nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima“. Primedba je prihvaćena i uneta je u tekst.

U okviru mere 1.2. „Razvoj partnerstva na nacionalnom nivou“ potrebno je izvrši dopuna pokazatelja na nivou mere (pokazatelj rezultata) tako što će glasiti: „Izrađen Predlog Zakona o Zaštitniku građana kojim je predviđeno da Zaštitnik građana obavlja poslove nacionalnog izvestioca u oblasti trgovine ljudima“, a zatim, nakon ovog pokazatelja propisati pokazatelj: „Usvojen Zakon o Zaštitniku građana kojim je predviđeno da Zaštitnik građana obavlja poslove nacionalnog izvestioca u oblasti trgovine ljudima“ (za navedeni pokazatelj navesti u tabeli u postojećim kolonama: Jedinica mere: DA/NE; izvor provere: Službeni glasnik Republike Srbije, Sajt ZG; Početna vrednost: NE; Bazna godina:2020.; Ciljana vrednost u 2021.:DA). Primedba je prihvaćena i uneta je u tekst.

Potrebno je propisati novi pokazatelj: „Uspostavljeni kapaciteti Kancelarije Zaštitnika građana za nezavisno nadgledanje u borbi protiv trgovine ljudima, posebno sa fokusom na prava žrtava trgovine ljudima i zaštitu ljudskih prava“ (za navedeni pokazatelj navesti u tabeli u postojećim kolonama: Jedinica mere: DA/NE; izvor provere: Sajt ZG, Poseban tematski izveštaj ZG kao nacionalnog izvestioca, Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u Stručnoj službi Zaštitnika građana; Početna vrednost: NE; Bazna godina:2021.; Ciljana vrednost u 2022:DA). Predlog je prihvaćen i unet je u tekst.

Postojeći pokazatelj: „Doneto rešenje o određivanju nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima“ potrebno je dopuniti, tako da glasi: „Doneto rešenje o određivanju nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima u instituciji Zaštitnika građana“. Primedba je prihvaćena i uneta je u tekst.

U okviru mere 1.2. naziv aktivnosti 1.2.1. potrebno je dopuniti, tako da glasi: „Izraditi Predlog Zakona o Zaštitniku građana kojim je predviđeno da Zaštitnik građana obavlja poslove nacionalnog izvestioca u oblasti trgovine ljudima (Veza: RAP P24 6.2.8.13.)“. Primedba je prihvaćena i uneta je u tekst.

U okviru mere 1.2. nakon aktivnosti 1.2.1. potrebno je propisati novu aktivnost, koja glasi: „Uspostaviti kapacitete Kancelarije Zaštitnika građana za nezavisno nadgledanje u borbi protiv trgovine ljudima, posebno sa fokusom na prava žrtava trgovine ljudima i zaštitu ljudskih prava“. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst, kao pokazatelj.

U cilju sprovođenja aktivnosti 1.2.1. posvećene osnivanju i izrgadnji nacionalnog nezavisnog mehanizma, potrebno je da Zaštitnik građana zaposli na neodređeno vreme 2022. godine 2 službenika sa VSS, u zvanju Viši savetnik, koji imaju odgovarajuće znanje i iskustvo u oblasti sprečavanja trgovine ljudskih bića, sa posebnim osvrtom na zaštitu žrtava trgovine ljudima sa fokusom na žene i decu žrtve nasilja, kako bi obavljali veoma složene poslove praćenja. U skladu sa navedenim, potrebno je da Zaštitniku građana iz tekuće budžetske rezerve budu obezbeđena sredstva za plate dva državna službenika sa VSS, u zvanju Viši savetnik u toku 2022. godine.

Takođe, u cilju sprovođenja aktivnosti 1.2.1 potrebno je propisati Sprovođenje programa stručnog usavršavanja za 10 zaposlenih u Stručnoj službi Zaštitnika građana, sprovođenjem odgovarajućih specijalizovanih obuka u cilju sticanja odgovarajućih kapaciteta i znanja za uspešno sprovođenje aktivnosti nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima u instituciji Zaštitnika građana. (Period realizacije aktivnosti je I, II i III kvartal 2022. godine). Navedene aktivnosti je potrebno sprovesti iz donatorskih sredstava oko kojih su potrebne konsultacije. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst.

Osim navedenog, u cilju sprovođenja aktivnosti 1.2.1. potrebno je propisati i organizovanje 2 studijske posete za po 3 zaposlena u Stručnoj službi Zaštitnika građana državama u kojima je uspostavljen nacionalni izvestilac za trgovinu ljudima i koje predstavljaju primer dobre prakse u ovoj oblasti. (Period II, III i IV kvartal 2022. godine). Ove aktivnosti je potrebno sprovesti iz donatorskih sredstava oko kojih su potrebne konsultacije. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst.

U postojećim kolonama u vezi sa gore pomenutom aktivnošću potrebno je propisati sledeće: organ koji sprovodi aktivnost: ZG; organi partneri u sprovođenju aktivnosti: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave i državni organi na lokalnom nivou, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Direkcija policije i Kancelarija za koordinaciju aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima. Rok za završetak aktivnosti: IV kvartal 2022; Izvor finansiranja: Budžet RS i donatorska sredstva; Veza sa programskim budžetom: Ukupna procenjena finansijska sredstva po izvorima u din. – 2021 i 2022. godina. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst.

Kod mere 2.3. „Razvijanje i usavršavanje kompetencija javnih službenika“ bilo bi celishodno da se kod pokazatelja na nivou mere navedu novi pokazatelji koji glase: „Broj zaposlenih u Stručnoj službi Zaštitnika građana koji su pohađali napredni program obuke na temu „Trgovina ljudima u cilju radne eksploatacije“ i „Broj zaposlenih u Stručnoj službi Zaštitnika građana koji su pohađali program obuke „Unapređenje prevencije suzbijanja trgovine ljudima“ (za oba pokazatelja potrebno je navesti: početna vrednost: 0; Izvor provere: Izveštaj Zaštitnika građana; Bazna godina 2021.; Ciljna vrednost u 2021. godini: 6 i u 2022. godini 6. Predlog je prihvaćen i kreiran je novi pokazatelj, a u obuci koju organizuje Nacionalna akademija za javnu upravu, u koloni „organi partneri u sprovođenju aktivnosti“ dodat je Zaštitnik građana.

Organizacija civilnog društva IBSSA - Biro za borbu protiv trgovine ljudima, dostavila je samo načelne primedbe na predlog akcionog plana, u kojima se navodi sledeće: „Akcioni plan pruža jasnu sliku delimično završenih aktivnosti, kao i već realizovanih aktivnosti u prethodnom

periodu, kao analiza projekta Švajcarske. Tako planirane aktivnosti su za službenike javnih službi, i tužioca. U Akcionom plani nema zastupljene aktivnosti sa civilnim sektorom, odnosno nevladinim sektorom. U kontekstu akcionog plana se zalažemo da se nađe mesto i za organizacije civilnog društva koje bi bile od velike važnosti i značaja državnom sektoru.“

Takođe, dostavljeni su i sledeći predlozi:

„Veći stepen saradnje sa nevladinim organizacijama koje su spremne na zajedničku saradnju sa organinima Ministarstva unutrašnjih poslova i državnim institucijama koje su zadužene za borbu protiv trgovine ljudima; Zajedničko delovanje na propagiranju i širenju svesti o trgovini ljudima; Učešće u zajedničkim projektima na svim nivoima na prevenciji borbe protiv trgovine ljudi i migranta; Učešće u zajedničkim obukama lica koja se osposobljavaju za edukatore u borbi i prevenciji borbe protiv trgovine ljudima, migranata i dece koja preživljavaju nasilje; Učešće u zajedničkim organizacijama radionica, seminara, foruma, konferencija; Učešće u zajedničkim aktivnostima na edukaciji dece i omladine o štetnosti trgovine ljudima i prevencije.“

Načelne primedbe nisu prihvaćene imajući u vidu da organizacije civilnog društva učestvuju u sprovođenju aktivnosti koje su predviđene Predlogom akcionog plana i podrazumevaju se pod pojmom „partneri“. Takođe, organizacijama civilnog društva i zainteresovanim stranama omogućeno je učešće kroz proces javne rasprave. Navedena organizacija nije navela konkretne predloge i primedbe na posebne ciljeve, mere i aktivnosti koji su navedeni u samom Predlogu akcionog plana.

Udruženje građana za borbu protiv trgovine ljudima i svih oblika rodno zasnovanog nasilja nad ženama Atina dostavio je načelne i primedbe u pojedinostima na predlog akcionog plana.

Načelne primedbe

UG Atina navodi sledeće: „Udruženje Atina izražava zabrinutost jer se reč „žena“ ne pominje u ovom dokumentu, a u nazivu same Strategije je eksplicitno navedeno da se ona posebno odnosi na ŽENE i DECU. Stav je organizacije da se radi o velikom propustu koji treba da se prevaziđe. Stav je Udruženja Atina da je ovaj dokument načinjen bez logičkog sleda u odnosu na postojeću Strategiju, da prethodni Akcioni plan nije adekvatno evaluiran, kao i da su unete subjektivne ocene koje ne korespondiraju sa realnošću (naročito one koje su ovom tekstu unete u okviru Posebnih ciljeva (cifre nisu tačne, Prihvatilište je zatvoreno već godinu dana, a to se nigde ne navodi itd). Prethodno nerealizovane aktivnosti nisu navedene u okviru novih predviđenih aktivnosti, te se ne vidi napor da se ono što nije učinjeno u prethodnom periodu bude realizovano u narednom periodu. Takođe, samo zbog opredeljenih sredstava međunarodnih donatora migranti su izlistani kao ranjiva grupa, a npr. readmisanti/kinje se ni ne pominju iako realno spadaju u mandat kako Ministarstva rada, tako i KIRS-a...kao ni Romi/kinje, niti bilo koje druge ranjive grupe, žene u prostituciji. Udruženje Atina takođe ovom prilikom šalje i pojedinačne komentare na nacrt AP, uz stav Udruženja da i dalje nije jasno koji je pravni osnov odluke o tome da se rasformira Radna grupa za monitoring sprovođenja tekuće Strategije i na čiju inicijativu je ta odluka doneta, budući da strateški dokument zbog čijeg je sprovođenje i praćenja Radna grupa formirana, još uvek traje. Zbog čega i po kom osnovu se skraćuje mandat postojećoj Posebnoj radnoj grupi, godinu i po dana pre isteka Strategije, kada je ona formirana da prati sprovođenje celokupne Strategije, dakle do kraja 2022. godine? Ovo pitanje je i usko vezano za način na koji je ovaj dokument, nacrt AP napravljen. Naše Udruženje stoji na

stanovištu da je ovakav način davanja komentara, bez prethodnog uključivanje ekspertize organizacija civilnog društva netransparentan, da narušava dugo godina kreirano partnerstvo i razmenu i da isključuje i ne uvažava kako mišljenja samih organizacija civilnog društva tako i žrtava trgovine ljudima, pa prema tome nije način uz punu participaciju svih zainteresovanih strana“.

Primedba u vezi korišćenja pojma „žene“ nije prihvaćena imajući u vidu da u samom naslovu Strategije jasno se i na nedvosmislen način utvrđuje da se Strategija odnosi posebno na žene i decu, kao ranjivu kategoriju, isto tako se podrazumeva da su Akcionim planom obuhvaćene i žene i deca ali i druge ranjive grupacije kroz generički pojam „žrtve trgovine ljudima.“

Navodi da prethodni akcioni plan nije adekvatno evaluiran nisu prihvaćeni imajući u vidu da je Izveštaj o rezultatima sprovođenja Akcionog plana za period 2019-2020. godine za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanje trgovine ljudima posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022 dostavljen Republičkom sekretarijatu za javne politike, na mišljenje, koji je na isti dalo pozitivno mišljenje, kao i da je Izveštaj izrađen u skladu sa Uredbom o metodologiji upravljanja javnim politikama, analizi efekata javnih politika i propisa i sadržaja pojedinačnih dokumenata javnih politika.

U vezi nerealizovanih i aktivnosti koje se tiču ranjivih kategorija, primedba nije usvojena, imajući u vidu da se prilikom izrade Predloga akcionog plana postupalo u skladu sa ključnim preporukama iz Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2019-2020. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

Što se tiče Prihvatišta za urgentno zbrinjavanje žrtava trgovine ljudima, pri Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima, napominjemo da isto trenutno ne prima korisnice iz razloga licenciranja specijalizovane ustanove socijalne zaštite za smeštaj korisnica, postupak je u toku, privodi se kraju i očekuje se da će se postupak završiti najkasnije do kraja godine.

Navodi koji se odnose na rad Posebne radne grupe za sprovođenje i praćenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022, ne mogu se uzeti u obzir, jer je u skladu sa novim nadležnostima ministarstava i potrebom za zamenu članova radne grupe doneto Rešenje Ministra unutrašnjih poslova, od 27. aprila 2021. godine, o obrazovanju radne grupe u punom sastavu. U radu radne grupe ravnopravno će učestvovati organizacije civilnog društva koje su izabrane na javnom pozivu 2017. godine.

Takođe, tekst Predloga akcionog plana za period 2021-2022. godine za sprovođenje Strategije, bio je objavljen na internet stranici Ministarstva unutrašnjih poslova (www.mup.gov.rs) i na Portalu eUprava (www.euprava.gov.rs), što ga je činilo transparentnim i dalo mogućnost svim zainteresovanim stranama da davanjem predloga, sugestija i inicijativa, elektronskim putem ili redovnom poštom, učestvuju u izradi Akcionog plana.

Primedbe u pojedinostima

Udruženje građana za borbu protiv trgovine ljudima i svih oblika rodno zasnovanog nasilja nad ženama Atina predložilo je sledeće:

1. „Na strani 5. stoji da je planirani Procenat sprovedenih aktivnosti Strategije u celosti u 2021. godini 75%, a u 2022 – 85%. Primedba: Ovde bi u obe godine trebalo da stoji da je planirani procenat 100%, pa ukoliko se on ne ostvari, da se onda planiraju promene u sledećem

akcionom periodu, kako bi se on dostigao. Ovako se već planira neuspjeh, pa ako se zacrtani procenat ostvari, u izveštaju će stajati da su aktivnosti 100% sprovedene prema planu, a zapravo to neće biti tačno“. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst.

2. „Na strani 5. stoji „Uspostavljeni institucionalni kapaciteti za sveobuhvatan odgovor društva na trgovinu ljudima“ i navodi se u baznoj i 2021. godini NE, a 2022. DA.

Primedba: Nejasno je šta tačno znači ovaj pokazatelj i kako će se on meriti tako da je potrebno da se on dodatno precizira ili da se briše“. Predlog je prihvaćen i pokazatelj za Opšti cilj je prikazan u procentima.

3. „Na stanici 6. u Meri 1.1. stoji da je „Broj raspoloživih kapaciteta za domski smeštaj maloletnika bez pratnje u ustanovama socijalne zaštite“ i u 2020. kao baznoj godini, i u 2021. i u 2022 – isti, 40. Primedba: Ne može se strateški planirati, a da jedinica mere i u baznoj i u svakoj sledećoj godini bude ista, to onda spada u domen redovnog rada. Ako se planira unapređenje (čemu akcioni plan treba da posluži), onda se broj raspoloživih kapaciteta u 2021. ili 2022. godini mora povećati. U suprotnom, ovaj pokazatelj nema smisla i treba ga brisati“. Predlog je prihvaćen i unete su izmene u tekst.

4. „Na strani 6. i 7. u Meri 1.1. stoji da je „Broj smeštenih maloletnika bez pratnje u ustanovama socijalne zaštite na godišnjem nivou“ u baznoj 2020. godini 0, a onda se za 2021. i 2022. predviđa isti broj – 85. Primedba: Ne može u baznoj godini ovaj broj da bude 0, kad se maloletnici bez pratnje već godinama smeštaju u različitim ustanovama. Treba, dakle, navesti tačan podatak za 2020. godinu i u odnosu na njega planirati broj u 2021. i 2022. godini. Ovako paušalno određen broj ne znači ništa. Takođe, ako je u prethodnom pokazatelju navedeno da je raspoloživ broj mesta 40, gde se onda planira smeštanje dodatnih 45-ro dece?! „Predlog je prihvaćen i unete su izmene u tekst.

5. „Na strani 8. predviđena je Aktivnost 1.1.4. „Organizovati godišnje sastanke na lokalnom nivou“. Primedba: Ne navodi se koji sastanci su u pitanju niti ko će na njima učestvovati; ako se radi o sastancima lokalnih anti-trafiking timova, onda to treba navesti“. Predlog je prihvaćen i unete su izmene u tekst.

6. „Na strani 8. u aktivnosti 1.1.3. Sprovesti obuke za sprovođenje Standardnih operativnih procedura za postupanje sa žrtvama trgovine ljudima na lokalnom nivou. Primedba: Kako postojeće Standardne operativne procedure nisu revidirane u skladu sa predviđenim rokom, postavlja se pitanje koje će procedure biti promovisane, kao i ukoliko dođe do očekivane revizije da li će to uticati na tok promovisanja SOP-a, kao i da li ova aktivnost zapravo znači da ni do kraja 2022. neće doći do revizije procedura?“ Primedba nije usvojena jer nisu dostavljeni konkretni predlozi za izmenu aktivnosti. Obuke će se sprovoditi u skladu sa usvojenim Standardnim operativnim procedurama za postupanje sa žrtvama trgovine ljudima.

7. „Na strani 8. stoji aktivnost 1.1.5. Obezbediti i unaprediti usluge smeštaja maloletnim strancima bez pratnje roditelja ili staratelja u ustanovama socijalne zaštite. Primedba: Usluge smeštaja se odnose na sve maloletne strance a ne samo na žrtve trgovine ljudima, pa nije jasno zašto se ova aktivnost nalazi u ovom Akcionom planu. Potrebno je ili precizirati za žrtve trgovine ljudima ili brisati“. Primedba nije prihvaćena obzirom da su u svim dokumentima maloletni migranti bez pratnje prepoznati kao grupacija u velikom riziku od trgovine ljudima.

8. „Na strani 10. stoji za Aktivnost 1.2.7. „Izraditi obrazac izveštaja o postignutim rezultatima u sprovođenju Akcionog plana“ - II kvartal 2021.

Primedba: Kako je moguće da se obrazac izveštaja izradi pre nego što je usvojen Akcioni plan, s obzirom na to da je javna rasprava o njemu planirana i za III kvartal (koji upravo teče)? Ako je obrazac već izrađen, i sadrži aktivnosti iz Akcionog plana, to znači da je javna rasprava o njemu

nepotrebna i da se eventualne sugestije ni na koji način neće uzeti u obzir?“ Predlog je prihvaćen i unete su izmene u tekst.

9. „Na strani 13. stoji Aktivnost 2.1.1. „Podržati medijske sadržaje sa temom trgovina ljudima kroz projektno sufinansiranje medija“.

Primedba: Imajući u vidu dugogodišnji problem zaštite privatnosti žrtava trgovine ljudima, curenja informacija iz istraga i sa suđenja i odavanje podataka o ličnosti žrtava u medijima, mora se precizirati da se podrška daje za one sadržaje koji profesionalno, etično i preventivno pišu o trgovini ljudima i koji štite identitet žrtava, da se ne bi došlo u situaciju da se podržavaju sadržaji koji iznova viktimizuju žrtve“. Primedba je prihvaćena i biće uzeta u obzir prilikom evaluacije sprovedenih aktivnosti.

10. „Na stranama 15., 16., 17. i 18. navedene su aktivnosti u Meri 2.3. „Razvijanje i usavršavanje kompetencija javnih službenika“, pa je predviđen veliki broj obuka za profesionalce iz različitih oblasti. Primedba: Sve navedene obuke trebalo bi da rezultiraju sa povećanjem broja prijava iz navedenih sistema (policija, radna inspekcija itd.), pa bi to trebalo dodati kao pokazatelj, inače je učinak tih obuka nemoguće proceniti zbog čega se postavlja pitanje zašto se i sprovode“. Primedba je prihvaćena i dodati su određeni pokazatelji.

11. „Na strani 18. u Posebnom cilju 3. za pokazatelj „Povećanje broja određenog statusa posebno osetljivog svedoka za žrtve trgovine ljudima“ stoji da je izvor provere Izveštaj RJT. Primedba: Pitanje dodeljivanja statusa posebno osetljivog svedoka/inje nije samo odluka nadležnih tužilaštva, budući da taj status potvrđuju ili ne potvrđuju u sudskom postupku sudije, te se može desiti da jednom dodeljen status ne prati do kraja sudskog postupka svedokinju oštećenu već da joj on u sudskom postupku bude ukinut, te se postavlja pitanje koliko izveštaji RJT pokazuju realno stanje stvari. S druge strane, samo dodeljivanje statusa ne garantuje da će biti poštovana sva prava garantovana ovim statusom, posebno u situacijama nedostatka tehničkih mogućnosti“. Primedba nije prihvaćena. Pitanje procesne zaštite posebno osetljivih svedoka od izuzetnog je značaja za žrtve trgovine ljudima, iz kog razloga se kontinuirano preduzimaju aktivnosti kako bi se u krivičnim postupcima zbog krivičnog dela trgovina ljudima, kada god su za to ispunjeni zakonski uslovi, žrtvama odredio status posebno osetljivog svedoka. Imajući u vidu da ovakav status svedoku/žrtvi određuje organ postupka, kada je u pitanju javno tužilaštvo, jedini mogući izvor provere su izveštaji Republičkog javnog tužilaštva o broju žrtava trgovine ljudima kojima je određen status posebno osetljivog svedoka.

12. „Na strani 1.8. u Posebnom cilju 3. za pokazatelj „Povećanje broja žrtava trgovine ljudima kojima je dodeljena naknada štete“, za baznu 2020. godinu stoji 1, dok se za 2021. planira 1. a za 2022 – 2. Primedba: Pitanju dodeljivanja naknade štete žrtvama trgovine ljudima se ne može strateški pristupiti niti se ono može tretirati kao realna mogućnost, a još manje kao pravo, ukoliko se umesto jedne žrtve, predviđa da naknadu štete dobiju dve žrtve. Kako se parnični postupak za naknadu štete pretežno vodi uz podršku organizacija civilnog društva, predlažemo da se ovaj pokazatelj obriše, budući da nevladine organizacije nisu predviđene kao nosioci aktivnosti“. Primedba nije prihvaćena imajući u vidu da se radi o veoma važnom podatku. Počev od 2019. godine, odnosno, od izrade Smernica za unapređenje sudske prakse u postupcima za naknadu štete žrtvama teških krivičnih dela u krivičnom postupku i održanih obuka, u nekoliko krivičnih postupaka, od kojih se jedan vodio i zbog krivičnog dela trgovina ljudima, sud je odlučio o imovinskopravnom zahtevu. Pokazatelj je ovako formulisan da bi bio realan i merljiv, a aktivnosti će se preduzimati u cilju unapređenja tog prava.

13. „Na strani 19., u Posebnom cilju 3. za pokazatelje „Broj sprovedenih obuka za javne tužioce i sudije za primenu „Smernica za unapređenje sudske prakse u postupcima za naknadu

štete žrtvama teških krivičnih dela u krivičnom i parničnom postupku“ i Broj obučениh javnih tužioca i sudija za primenu „Smernica za unapređenje sudske prakse u postupcima za naknadu štete žrtvama teških krivičnih dela u krivičnom i parničnom postupku“ označen je broj sprovedениh obuka (1) i broj obučениh javnih tužioca (10) kao ciljna vrednost. Primedba: Sam broj održаниh obuka i obučениh javnih tužioca ne govori o unapređenom položaju žrtva ukoliko se Smernice ne primenjuju u praksi, umesto toga kao indikator može se postaviti broj sudskih postupaka u kojima je u naknadi štete odlučeno u okviru krivičnog postupka kako Smernice sugerišu“. Primedba nije prihvaćena imajući u vidu da je na nivou Posebnog cilja 3: „Unapređen proaktivni sistem otkrivanja slučajeva trgovine ljudima, efikasno procesuiranje fizičkih i pravnih lica i pravna zaštita žrtava trgovine ljudima“ definisan pokazatelj „Povećanje broja žrtava trgovine ljudima kojima je dodeljena naknada štete“.

14. „Na strani 26., u okviru Mere 3.3. pokazatelj "Broj prijavljenih slučajeva Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima od strane Ministarstva unutrašnjih poslova, određena ciljna vrednost 2021. (65) i 2022. (68) prijava upućениh od strane MUP-a Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima. Primedba: Na strani 30. ciljna vrednost je 65 formalno identifikovаниh žrtava, kako MUP predstavlja jedan od izvora prijave koje idu ka CZZŽTLj, postavlja se pitanje na osnovu čega se projektuju ciljne vrednosti i da li su one zapravo pokazatelj uspešnosti mere koja se odnosi na unapređivanje procedura“. Primedba nije usvojena jer nisu dostavljeni konkretni predlozi za izmenu aktivnosti, a predviđeni pokazatelji su realni i merljivi.

15. „Na strani 28., u okviru Mere 3.4. „Broj potencijalnih žrtava trgovine ljudima vrbovanih putem interneta, društvenih mreža i drugih otvorenih izvora“ i „Broj podnetih krivičnih prijava za trgovinu ljudima gde je način vrbovanja preko interneta, društvenih mreža i drugih otvorenih izvora“. Primedba: Pored toga što se vrbovanje može dogoditi putem interneta i drugih otvorenih izvora, sama eksploatacija se može događati u ovoj sferi. Pored vrbovanja treba dodati „gde je način vrbovanja i eksploatacije...“ Primedba nije usvojena. Pokazatelj je, prema dosadašnjem iskustvu na suzbijanju trgovine ljudima formulisan da bude realan i merljiv.

16. „Poseban strateški cilj 4. (naveden na strani 29) glasi: „Unapređen sistem identifikacije, zaštite, pomoći i podrške žrtvama trgovine ljudima kroz dugoročne i održive programe socijalnog uključivanja“. Primedba: U nacrtu Akcionog plana predviđene su samo dve mere – 4.1 . vezan za postupak identifikacije i 4.2. vezan za specijalizovani smeštaj. Ukoliko je namera da se u potpunosti odgovori na ovaj strateški cilj 4., onda se moraju predvideti i neke aktivnosti koje se odnose na pomoć i podršku žrtvama u svrhu njihovog dugoročnog socijalnog uključivanja, kao što su programi edukacije, ekonomskog osnaživanja i dr. U suprotnom, ovde se radi samo o urgentnom zbrinjavanju i nema govora o strateškom pristupu u pružanju podrške žrtvama“. Primedba nije prihvaćena, jer su aktivnosti u akcionom planu predložene u skladu sa ključnim preporukama iz Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2019-2020 godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

17. „Na stani 30 u okviru Mere 4.1. „Unapređenje postupka identifikacije žrtava trgovine ljudima“ predviđen je niz aktivnosti/obuka za zdravstvene radnike, u cilju prepoznavanja žrtava trgovine ljudima. Primedba: Ako se planira unapređenje kapaciteta i responzivnosti zdravstvenog sistema na prepoznavanje žrtava trgovine ljudima, onda to treba da rezultira u povećanom broju prijava iz ovog sistema, pa to treba dodati kao novi pokazatelj. U suprotnom nije jasno kako će se meriti učinkovitost ovih aktivnosti i da li su one uopšte opravdane“. Primedba je prihvaćena i unete su izmene u tekst.

18. „Na strani 32. u okviru Mere 4.2. „Obezbeđivanje specijalizovanih smeštajnih kapaciteta“, predviđen je isti kapacitet prihvatilišta za žrtva – 6, u baznoj i u narednim godinama. Primedba: S obzirom na to da prihvatilište trenutno ne radi te da nema licencu, strateška aktivnost bi bila da ono dobije licencu i profunkcioniše, inače naznačeni kapacitet ne znači ništa, jer ne može da se koristi. Drugo, ako se planira povećanje broja identifikovanih žrtava, onda se mora planirati i povećanje kapaciteta za njihovo zbrinjavanje, inače naznačeni isti broj (6) ne dovodi ni do kakvog poboljšanja u njihovoj zaštiti, već upravo suprotno, to znači da će Prihvatilište biti pod dodatnim pritiskom“. Primedba je prihvaćena u delu koji se odnosi na licenciranje usluge, dok primedba koja se odnosi na kapacitete nije prihvaćena. Prihvatilište, kao deo Centra za zaštitu žrtava trgovine ljudima, je počelo sa radom u aprilu 2019. godine i po sprovedenom konkursu radno je angažovano 7 izvršioca. Postupak licenciranja se uskoro okončava i ustanova će dobiti licencu za pružanje usluge prihvatilišta. Kapacitet prihvatilišta je fiksiran jer je na osnovu njega zaposlen određen broj izvršioca i utvrđeni strukturalni standardi u pogledu prostora i opreme za pružanje usluge. U periodu rada Prihvatilišta, retko je bio popunjen maksimalni kapacitet. Treba uzeti u obzir da je Prihvatilište koncipirano za urgentan smeštaj.

19. „Na strani 32. u okviru Mere 4.2. „Obezbeđivanje specijalizovanih smeštajnih kapaciteta“, predviđeni pokazatelji odnose se samo na državne specijalizovane kapacitete. Primedba: S obzirom na to da UG Atina jedina u Republici Srbiji pruža specijalizovani i licencirani smeštaj za žrtve trgovine ljudima („stanovanje uz podršku“), te da je u više navrata ponovljena preporuka Srbiji (u GRETA izveštaju Saveta Evrope iz 2018, u redovnim godišnjim američkim TIP izveštajima) da obezbedi podršku specijalizovanim uslugama za žrtve koje pruža civilno društvo, strateški pristup podrazumeva da jedan od pokazatelja u Cilju 4. bude i održivost ovih usluga, odnosno podrška od strane države. U skladu sa tim dodatim pokazateljem, potrebno je dalje u Akcionom planu predvideti i odgovarajuće aktivnosti“. Primedba nije prihvaćena jer Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja nema opredeljena sredstva za konkurse za finansiranje pružaoca usluga iz nevladinog sektora.

20. „Na strani 33. u okviru Aktivnosti 4.2.3. „Obezbediti odgovarajući smeštaj i podršku žrtvama trgovine ljudima među migrantima, tražiocima azila i licima kojima je odobren azil“, navedeno je – Postojeći projekti koji su na raspolaganju. Primedba: Imajući u vidu da žrtvama trgovine ljudima iz migrantske populacije do sada nije bio dostupan smeštaj koji obezbeđuje država, nego su one bile smeštane zahvaljujući civilnom sektoru, potrebno je osmisлити aktivnosti koje će omogućiti pristup smeštaju za žrtve trgovine ljudima iz migrantske populacije pod jednakim uslovima kao i za domaće državljane. U suprotnom ova aktivnost nema smisla, a „postojeći projekti koji su na raspolaganju“ ne govore ništa (ako se radi o projektima koje sprovodi država, onda ih treba i navesti). Sam termin odgovarajući smeštaj je nedovoljno precizan, budući da je svim žrtavama bez obzira na poreklo i građanski status nepходna specijalizovana podrška i smeštaj, te predlažemo izmenu u reči odgovarajući na reč specijalizovani“. Primedba nije prihvaćena. Zakonski okvir propisuje zabranu diskriminacije po bilo kom osnovu, uključujući i diskriminaciju po migratornom statusu, tako da navedene kategorije migranata imaju pravo da pristupe svim postojećim državnim smeštajima. Prema važećim propisanim procedurama, smeštaj je dostupan svima. Komesarijat za izbeglice i migracije je organ nadležan za obezbeđivanje prihvata i smeštaja ove tri kategorije migranata koje su gore navedene, bilo u specijalizovanim objektima, uključujući i one koje obezbeđuje civilni sektor, bilo u okviru svojih kapaciteta, te će on i obezbeđivati smeštaj. U tom smislu je Komesarijat i nosilac aktivnosti koja se tiče smeštaja ove kategorije migranata.

21. „Na strani 33. i 34. navedeni su pokazatelji rezultata u okviru strateškog cilja 5. Primedba: Ukoliko se planira izrada revidiranih indikatora za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima za sistem obrazovanja, kao i obuke za nastavnike u vezi sa tim (što se vidi iz aktivnosti koje slede u nacrtu Akcionog plana), onda bi to moralo da rezultira i povećanjem broja prijavi iz sistema obrazovanja, pa bi takav pokazatelj trebalo dodati u postojeću listu za strateški cilj 5“. Primedba je prihvaćena i unete su izmene u tekst.

22. „Na strani 37., u okviru Mere 5.2. „Unapređenje prevencije trgovine decom“, stoji da je broj realizovanih radionica za decu migrante u 2019/2020 – 8, a da je broj dece koja su pohađala radionice (2020) – 0. Primedba: Trebalo bi precizirati o kojim radionicama se radi, s obzirom da ih sprovodi KIRS (pošto se tako navodi), i uskladiti bazne godine za broj radionica i broj dece, ili je u oba slučaja 2019/2020. ili samo 2019. ili samo 2020“. Primedba je delimično prihvaćena. Unete su izmene u deo teksta koji se odnosi na izmenu bazne vrednosti na nivou mere za pokazatelj „Broj realizovanih radionica namenjenih deci migrantima/tražiocima azila“. Što se tiče bazne godine, uzeta je u obzir školska 2019/2020. godina. Primedba koja se tiče preciziranja radionica se ne prihvata, s obzirom da Komesarijat za izbeglice i migracije organizuje i omogućava sprovođenje različitih radionica za decu školskog uzrasta u saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Centrom za zaštitu žrtava trgovine ljudima.

23. „Na strani 37. u okviru Mere 5.2. navedene su aktivnosti u kojima se pominje učešće Crvenog krsta. Primedba: Zbog čega se daje prvenstvo Crvenom krstu u odnosu na druge, specijalizovane organizacije civilnog društva koje pružaju podršku žrtvama trgovine ljudima kada su one prvopozvane da učestvuju u realizaciji aktivnosti usmerenih na suzbijanje trgovine ljudima i pružanje podrške žrtvama? Zašto se druge organizacije eksplicitno ne navode?“. Primedba nije usvojena jer nisu dostavljeni konkretni predlozi za izmenu aktivnosti. U meri 5.2. „Unapređenje prevencije trgovine decom“ navedeni su svi nosioci programa prevencije trgovine decom koji su prepoznati u Izveštaju o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2021-2022. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022. Primedba da se organizacije civilnog društva eksplicitno ne navode, je prihvaćena i uneta u tekst.

24. „Na strani 39. u okviru Mere 5.3. navedene su ciljne vrednosti za 6 pokazatelja za 2021. i 2022. godinu. Primedba: Za 3. i 4. pokazatelj na listi nedostaju ciljne vrednosti za 2022. godinu pa ih treba definisati (povećati u odnosu na 2021) i uneti“. Primedba je prihvaćena i unete su izmene u tekst.

25. „Na strani 39. u okviru Mere 5.3. predviđena aktivnosti 5.3.1.“ Sprovoditi stalnu operativnu akciju kriminalističke policije suzbijanja iskorišćavanja maloletnih lica u pornografske svrhe putem interneta „Armagedon.“ Primedba: Sama aktivnost nije do kraja definisana tako da odgovara cilju, tokom pomenute akcije nisu identifikovane žrtve trgovine ljudima, pa se postavlja pitanje razloga navođenja ove aktivnosti, potrebno je postaviti pokazatelj koji se odnosi na broj prepoznatih žrtava trgovine ljudima u ovim i sličnim akcijama, kako bi aktivnost bila u skladu sa planom u kojem se navodi“. Primedba je prihvaćena i na nivou mere 5.3. unet je novi pokazatelj.

Organizacija civilnog društva ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima dostavio je načelne i primedbe u pojedinostima na predlog akcionog plana.

Načelne primedbe

Organizacija civilnog društva ASTRA navela je sledeće: „Nisu imali priliku da učestvuju od početka, te sada komentarišu dokument koji gotovo sigurno u ovoj fazi neće biti suštinski menjan. Ponovo se postavlja pitanje svrishodnosti ulaganja naših resursa u analizu dokumenta i sastavljanja preporuka koje imaju malu šansu da budu realno razmatrane. To ponovo donosi u fokus pitanje tretmana organizacija civilnog društva koje se bave borbom trgovine ljudima i odnos koji država ima prema njima. Sigurni smo da je sistem svestan činjenice da nema puno partnera u prevenciji, borbi protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtva, te je teško razumeti ovo distanciranje i držanje dve ključne partnerske organizacije civilnog društva – van procesa planiranja. Čak i uz razumevanje činjenice da naše aktivnosti ne mogu zvanično biti deo AP, smatramo da je naše iskustvo, praksa, znanja i veštine moglo celom procesu da bude samo od koristi.

Svima koji su aktivni u borbi protiv trgovine ljudima u Srbiji očigledno je da u uvodnom narativnom delu nedostaju ključne informacije o dešavanjima u izveštajnom periodu (na primer, prestanak rada Prihvatilišta) što dovodi u pitanje kvalitet i pouzdanost svih ostalih informacija iznetih u izveštaju.

Navedene mere i aktivnosti su samo deo onoga što bi trebalo preduzimati kako bi se ostvarili zacrtani opšti i posebni ciljevi. Čak i uz organizacione kapacitete i resurse, smatramo da bi mere i aktivnosti morale da budu mnogo bolje usmerene, kao i da bi bolje formulisane aktivnosti dale bolje rezultate.

Smatramo da je dobro što postoje programi i projekti međunarodne pomoći usmereni na poboljšanje prevencije i borbe protiv trgovine ljudima. Međutim, staništa smo da Akcioni plan koji planira aktivnosti državnih organa i institucija, ne sme biti u tolikoj meri zavistan od toga koje programske prioritete je u određenom periodu imaju međunarodne organizacije.

Takođe, potpuno izostaje razrada aktivnosti koje su na ovaj ili onaj način već u opisu poslova svih nosilaca aktivnosti ovog Akcionog plana. Mnoge aktivnosti se mogu osmisliti i sprovesti sa već postojećim resursima, ako je prepoznat doprinos određenom cilju ili meri. Postavlja se pitanje postojanja dobre volje i inicijative za tako nešto. Neki od takvih predloga su dati u vezi sa odgovarajućim merama.

Pokazatelji ostvarenja aktivnosti i mera, samim tim i dostizanja posebnih ciljeva, ponovo su svedeni na puko kvantitativno sagledavanje. Kao što smo ukazivali prilikom svakog davanja povratne informacije, samo brojanje učesnika u određenim obukama, na primer – ne govori ništa ni o razlogu odabira određene obuke - krajnjem cilju te obuke, ni o njenom kvalitetu, niti o uticaju koju je imala na polaznike – pretpostavljamo, unapređenje znanja i veština radi kvalitetnijeg obavljanja određenog dela posla.

Formular koji je ponuđen za davanje predloga i sugestija je sačinjen tako da ukazuje da postoji prostor da se predlažu izmene pretežno u delu pokazatelja. Smatramo da to nije dovoljno, da ostavlja mesta da se gotovo komentariše samo merenje ishoda, što ne bi trebalo da bude slučaj kada je u pitanju ovako važan planski dokument, te ćemo dati svoje predloge i na višem strukturnom nivou.

Pored izveštaja o implementaciji prethodnog Akcionog plana, nije nam poznato da li je urađena i evaluacija rezultata.

Uz uvažavanje velikog dela AP koji sadrži mnoštvo aktivnosti usmerenih na jačanje kapaciteta državnih aktera uključenih u borbu protiv trgovine ljudima, moramo da primetimo da, kao i u prethodnom AP, i ovom nedostaju mere i aktivnosti usmerene na osobe u riziku i same žrtve.“

Razmatrajući gore navedene načelne primedbe iste nisu usvojene imajući u vidu da se prilikom izrade Predloga akcionog plana postupalo u skladu sa ključnim preporukama iz Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2019-2020 godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022., a posebno da se prilikom formulisanja svake pojedinačne aktivnosti institucija koje se finansiraju iz budžeta prepoznaju aktivnosti koje direktno dovode do ispunjenja ciljeva Strategije, da institucije prepoznaju odgovornost za sprovođenje svake pojedinačne aktivnosti čiji su nosioci i da je u postupku javne rasprave obezbeđeno učešće specijalizovanih organizacija civilnog društva i zainteresovane javnosti.

Organizacija civilnog društva ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima dostavila je i pojedinačne primedbe, komentare i predloge na predlog akcionog plana i to:

- Da se u okviru mere 1.1. „Razvoj partnerstva na lokalnom nivou“ propišu nove aktivnosti koje bi glasile: „Izraditi smernice za uspostavljanje, pozicioniranje i funkcionisanje Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima sa opcijama za način osnivanja, sistematizovanja na lokalnu i delimično, finansiranja i podrške od lokalne samouprave koja osniva Tim“; „Uključiti aktivnosti u oblasti prevencije, upućivanja i zaštite žrtava trgovine ljudima lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima u javne pozive za dodelu podsticaja“ (kao što je već navedena mera 1.1.2. s tim što bi ove aktivnosti bile usmerene na Lokalne timove za borbu protiv trgovine ljudima); „Jačati kapacitete Lokalnih akcionih timova kroz savetovanja, obuke i podršku koju pruža Kancelarija za koordinaciju aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima“ (koja može biti u saradnji sa širim krugom aktera, kao što su međunarodne organizacije, organizacije civilnog društva i sl.). Predlog koji se tiče izrade smernica i funkcionisanja Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima nije prihvaćen, imajući u vidu da je Savet za borbu protiv trgovine ljudima doneo preporuke za osnivanje i rad lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima. Predlog da se aktivnosti Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima finansiraju javnim pozivima nije prihvaćen jer nisu dati konkretni predlozi (nedostaju konkretne aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih timova za učešće na javnim pozivima, nosioci aktivnosti, partneri, izvor finansiranja, pokazatelji i drugo), dok je Komesarijat za izbeglice i migracije dao konkretne aktivnosti podrške u izradi lokalnih akcionih planova za migracije koji uključuju zajedničke aktivnosti Saveta za migracije i Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima, u oblasti prevencije, upućivanja i zaštite žrtava trgovine ljudima, sa opredeljenim resursima i realni pokazateljima. Dalje, predlog vezan za jačanje kapaciteta Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima je usvojen, izmenom aktivnosti 1.1.4. kojom su predviđeni godišnji sastanci Lokalnih timova za borbu protiv trgovine ljudima, gde su u koloni „organi partneri u sprovođenju aktivnosti“, pored ostalih, navedene i organizacije civilnog društva.

- Da se u okviru mere 1.2: „Razvoj partnerstva na nacionalnom nivou“ propišu nove aktivnosti koje bi glasile: „Sačiniti detaljan pregled postojećih kanala saradnje, komunikacije i odnosa između ključnih državnih aktera, na osnovu postojećih memoranduma o saradnji, protokola, operativnih procedura i slično“; „Na osnovu pregleda iz prethodne aktivnosti, sačiniti jednostavnu, preglednu i informativnu mapu/info grafiku koji će svim državnim akterima na svim nivoima podići nivo informisanosti o tome na koji način je povezan Nacionalni mehanizam za borbu protiv trgovine ljudima, kao i koje konkretne korake treba slediti da bi se ova međusektorska saradnja unapredila“; „Inicirati sačinjavanje i donošenje unutrašnjih akata (smernica, procedura, protokola) koji će konkretizovati saradnju državnih aktera i podići nivo obaveznosti međusektorske saradnje (spuštanje Sporazuma o saradnji na operativniji nivo)“ i

„Kontinuirano raditi na podizanju nivoa informisanosti državnih službenika, izabranih i postavnjenih lica o važnosti i mogućnostima koje otvara međusektorska saradnja u borbi protiv trgovine ljudima“. Predlog nije usvojen imajući u vidu da je isti nepotpun (nedostaju nosioci aktivnosti, partneri, izvor finansiranja, pokazatelji i drugo). Takođe, aktivnosti u akcionom planu su predviđene u skladu sa ključnim preporukama iz Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2019-2020. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

- Da se u okviru mere 1.3: „Razvoj partnerstva na međunarodnom nivou“ razrade dodatni pokazatelji u smislu da je došlo do povećanog broja zajedničkih akcija, preliminarno identifikovanih žrtava, zajedničkih obuka u cilju jačanja kapaciteta za bolji institucionalni odgovor, i tako dalje, i da učešće na aktivnostima EASO, EMN i bilo kojih drugih međunarodnih organizacija i udruženja, nije dovoljan pokazatelj da je unapređena međunarodna saradnja. Navedeni predlozi nisu usvojeni jer su aktivnosti planirane u akcionom planu kao i pokazatelji, u skladu sa ključnim preporukama iz Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2019-2020. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022. Imajući u vidu da Republika Srbija nije članica EU, samo učešće predstavnika naše zemlje u radu EASO i EMN predstavlja unapređenje saradnje. Takođe, u narativnom delu Izveštaja o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2021-2022. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022, biće prikazani efekti ostvarenja određenih aktivnosti.

- Da se u okviru mere 2.1: „Podizanje svesti javnosti o problemu trgovine ljudima“ propišu nove aktivnosti koje bi glasile: „Osmišljavanje, pravljenje i distribucija konkretnih, jednostavnih i efektivnih elektronskih/štampanih sadržaja o problemu trgovine ljudima, ključnim izazovima borbe protiv trgovine ljudima i prevencije kao o podršci žrtvama – za sve zaposlene, postavljene i nameštenike u državnim institucijama, organima, organizacijama u cilju podizanja opšteg nivoa i kvaliteta informisanosti“; „Sprovođenje distribucije, prenošenja sadržaja osmišljenih u okviru prethodne aktivnosti i beleženje reakcija, pitanja, izazova i „Na osnovu povratnih informacija o procesu, prilagođavanje novih sadržaja i materijala i njihova distribucija“. Predlog nije prihvaćen jer nedostaju konkretni nosioci aktivnosti, partneri, izvori finansiranja, pokazatelji i drugo.

- Da se u okviru mere 2.2: „Razvijanje kapaciteta za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima među ranjivim kategorijama migranata“ propiše nova mera koja bi glasila „Razvijanje kapaciteta za prepoznavanje žrtava trgovine ljudima među ranjivim kategorijama opšte populacije“. Predlog nije prihvaćen jer nedostaju konkretni nosioci aktivnosti, partneri, izvori finansiranja, pokazatelji i drugo. Čitava ova mera se odnosi konkretno na migrantsku populaciju, kao posebno rizičnu. Opšta populacija je obuhvaćena drugim merama.

- Da se u okviru mere 2.3 „Razvijanje i usavršavanje kompetencija javnih službenika“ za sve aktivnosti koje počinju rečju „broj“ najpre preformulišu aktivnost tako da omogućavaju uvid u kvalitativni doprinos te aktivnosti. Navedeni predlog nije prihvaćen jer nedostaju konkretni predlozi pokazatelja. Pokazatelji navedeni u akcionom planu su realni i merljivi, a efekti ostvarenja aktivnosti biće opisani u Izveštaju o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2021-2022 godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

- Da se u posebnom cilju 3. „Unapređen proaktivni sistem otkrivanja slučajeva trgovine ljudima, efikasno procesuiranje fizičkih i pravnih lica i pravna zaštita žrtava trgovine ljudima“ razmotriti povećanje ciljanih vrednosti za određene kategorije aktivnosti. Predlog nije prihvaćen

imajući u vidu da je od strane institucije koja je nosilac aktivnosti predložena realna vrednost za realizaciju aktivnosti.

- Da se u meri 4.1: „Unapređenje postupka identifikacije žrtava trgovine ljudima“ sve aktivnosti koje podrazumevaju rad na unapređenju dokumenata koji već postoje, preformulišu na sledeći način: „Unaprediti/ažurirati Pravilnik...“, „Unaprediti/ažurirati Uputstvo...“. Primedba nije prihvaćena. Nakon sprovođenja aktivnosti 4.2.1 “Urediti delatnost Centra za zaštitu žrtava trgovine ljudima kao ustanove socijalne zaštite izmenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti“ biće donet odgovarajući Pravilnik o radu Centra za zaštitu žrtava trgovine ljudima.

- Da se precizira aktivnost 4.2.2. „Obezbediti rad Prihvatišta za žrtve trgovine ljudima pri Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima“ jer je preširoko postavljena i može da obuhvata razne pod-aktivnosti. Primedba je prihvaćena i unete su izmene u tekst.

- Da se aktivnost 4.2.3.“Obezbediti odgovarajući smeštaj i podršku žrtvama trgovine ljudima među migrantima, tražiocima azila i licima kojima je odobren azil“ preformuliše na sledeći način: „Obezbediti odgovarajući smeštaj i podršku žrtvama trgovine ljudima među muškarcima državljanima Srbije, migrantima, tražiocima azila i licima kojima je odobren azil“ ili ukoliko je zbog projekta donatora nemoguće dodati naše državljane muškarce, napraviti novu aktivnost u okviru ove mere i dodati ovu važnu grupu. Predlog nije prihvaćen jer je nepotpun (nedostaju nocioci aktivnosti, izvor finansiranja, pokazatelji i drugo).

- Da se u meri 5.1: „Unapređivanje kompetencija državnih službenika i zaposlenih koji mogu doći u kontakt sa decom žrtvama“ doda pokazatelj koji bi glasio „Povećan broj prijava na sumnju na trgovinu ljudima kod dece“ i odrediti skromne pokazatelje, za početak. Predlog je prihvaćen i unet je u tekst. Dodat je novi pokazatelj koji će biti dovoljni za procenu efekta za Izveštaj o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2021-2022. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

- Da se u meri 5.2: „Unapređenje prevencije trgovine decom“ preciziraju pokazatelji tako da obuhvataju i kvalitativni deo, na primer, % dece ocenilo da za %bolje razume ... sadržaj/pojam/način. Predlog nije prihvaćen jer su formulisani pokazatelji dovoljni za procenu efekta za Izveštaj o rezultatima sprovođenja akcionog plana za 2021-2022. godinu za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022.

- Za mera 5.3: „Suzbijanje iskorišćavanja dece u pornografske svrhe zloupotrebom komunikacionih i informacionih tehnologija“ nema predloga, osim zapažanja da su ovde pokazatelji mnogo bolje razvijeni nego u ostalim aktivnostima.

Imajući u vidu da je deo sugestija koje su predložene tokom javne rasprave ugrađene u tekst Akcionog plana za period 2021-2022. godine za sprovođenje Strategije prevencije i suzbijanja trgovine ljudima, posebno ženama i decom i zaštite žrtava 2017-2022., s ciljem njegovog poboljšanja, kao i zainteresovanost subjekata koji su uzeli učešće u javnoj raspravi, smatramo da je ista uspešno sprovedena.